

Maahanmuuttohallinnon henkilötietolaki HE 224/2018 vp

Johtava asiantuntija

Tuuli Tuunanen

31.1.2019

Maahanmuuttohallinnon uusi henkilötietolaki

Hanke asetettu syksyllä 2016

Osa SM:n henkilötietosäätelyn uudistusta

HE 224/2018 vp annettu eduskunnalle
8.11.2018

Voimaantulo mahdollisimman pian

Riippuvuussuhde useisiin hallituksen esityksiin
ja nyt jo hyväksyttyihin lakeihin

Miksi?

Henkilötietojen käsittelyä maahanmuuttohallinnossa ei voida tarkoituksenmukaisesti toteuttaa ilman tietosuoja-asetusta täsmentävää kansallisen liikkumavaran puitteissa toteutettavaa **erityissääntelyä**

Voimassaoleva rekisterilainsäädäntö on **sirpaleista, vanhentunut**, eikä kaikilta osin vastaa **EU:n tietosuojauudistusta**

Tarvitaan henkilötietojen käsittelysäännökset, jotka mahdollistavat **uudet ja nykyaikaiset toimintatavat**

Maahanmuuttohallinnon henkilötietolaki on välttämätön

Tavoitteet

Sääntelyn keskittäminen: henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädetään yhdessä nykyaikaisen henkilötietolain vaatimukset täyttävässä laissa

Sääntelyn selkeyttäminen: henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely selkeää, yleistajuista ja ymmärrettävää sekä lainsoveltajan että rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen näkökulmasta

Reunaehdot

Lähtökohtana **PL 10 §:n** mukainen vaatimus säätää henkilötietojen suojasta lailla

Säätely täydentää Euroopan unionin tietosuoja-asetusta, tietosuojalakia ja rikosasioiden tietosuojalakia

Lakia tulkitaan yhdessä **toimivaltaa luovan lainsäädännön** kanssa

Huomioitava **maahanmuuttohallinnon erityispiirteet** (useita viranomaisia erilaisissa rooleissa)

Maahanmuuton rekisterilainsäädännön nykytila

Ulkomaalaisrekisterilaki

Ulkomaalaislaki
Kansalaisuuslaki
Kausityölaki
ICT-laki
Tutkijat/opiskelijat -laki

Vastaanottolaki

6 luku: Rekisterit

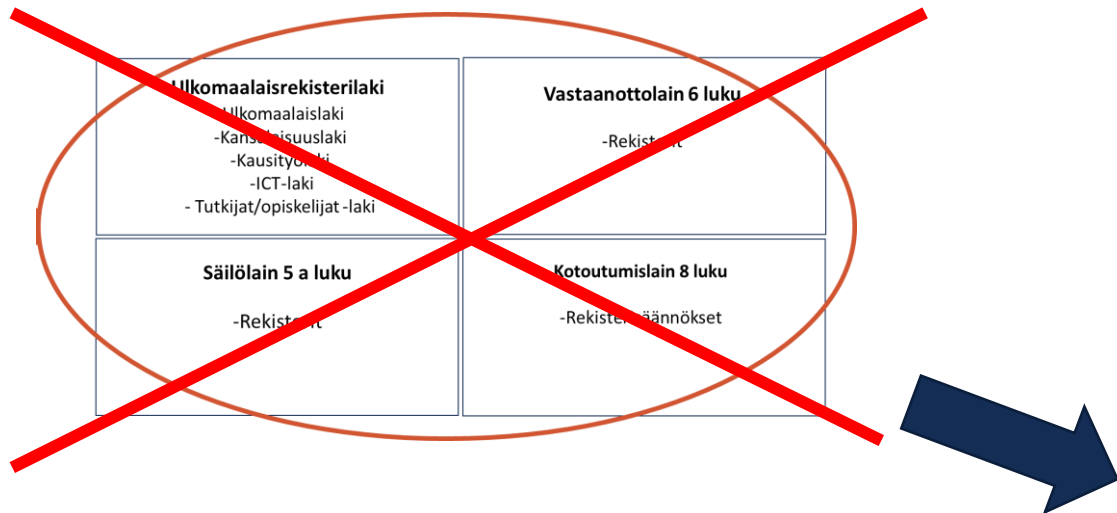
Säilölaki

5a luku: Rekisterit

Kotoutumislaki

8 luku: Rekisterisäännökset
(kuntaan osoittaminen)

Laki henkilötietojen
käsittelystä
maahanmuutto-
hallinnossa

Sääntelykehys

Toimivaltaa luova lainsäädäntö

Tietosuojasetus

Tietosuoja-
direktiivi

Mm.
Tiedonhallintalaki
Julkisuuslaki

HENKILÖTIETOJEN
KÄSITTELY

Riik-
t

KANSALLINEN
TURVALLI-
SUUS

Maahanmuutto- ja turvapolitiikan
Henkilötietolaki

Säätelyratkaisut

Käsittelytarkoitussidonnainen lähtökohta: lain soveltamisala ei ole sidottu rekistereihin tai tietojärjestelmiin vaan henkilötietojen käsittelytarkoituksiin

Riskiperustainen lähestymistapa: sääntelyä kohdennetaan tarkempaa sääntelyä uhkien ja riskien perusteella edellyttäviin tilanteisiin (erityiset henkilötietoryhmät) ja sääntelyä puretaan niiltä osin, kun yksityiskohtainen sääntely ei ole välttämätöntä

Lain soveltamisala = henkilötietojen käsittelytarkoitus (1 §)

Lakia sovelletaan, kun henkilötietoja **käsitellään seuraavissa tarkoituksissa:**

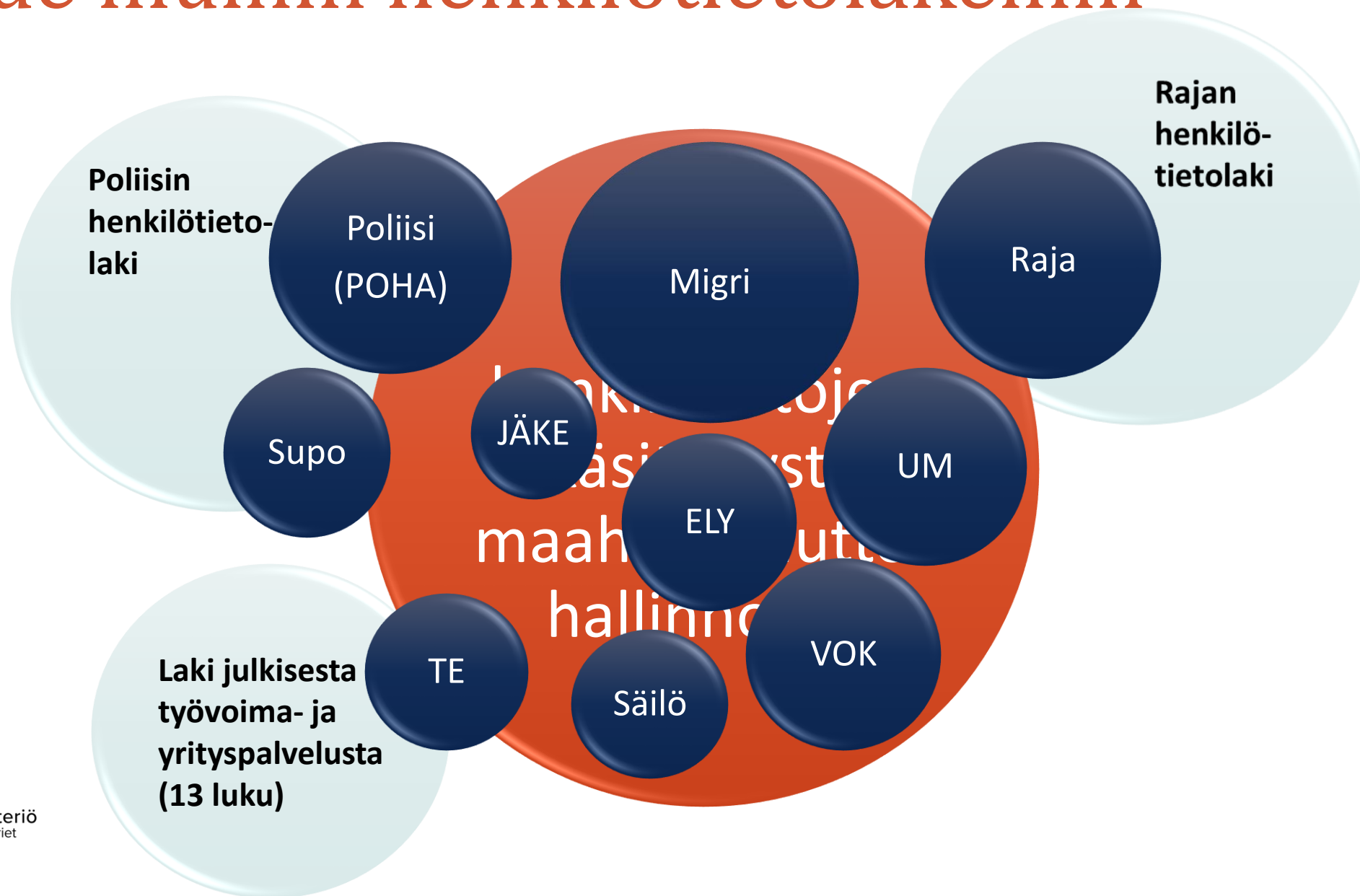
- 1) ulkomaalaisen maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua koskevien asioiden käsittely sekä niitä koskeva päätöksenteko ja valvonta → **UlkL, kausityölaki, ICT-laki, opiskelija- ja tutkijalaki**
- 2) Suomen kansalaisuuden saamista, säilyttämistä, menettämistä ja kansalaisuudesta vapautumista sekä kansalaisuusaseman määrittämistä koskevien asioiden käsittely ja päätöksenteko → **Kansalaisuuslaki**
- 3) kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanotto, ihmiskaupan uhrien auttaminen sekä ilman huoltajaa olevan lapsen edustajatoiminta osana vastaanottotoimintaa sekä näiden ohjaus, suunnittelu ja valvonta → **Vastaanottolaki**
- 4) ulkomaalaisen sijoittaminen säilöönottoyksikköön, ulkomaalaisen kohtelu säilöönottoyksikössä sekä säilöönottoyksikön järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen → **Säilölaki**
- 5) kuntaan osoittaminen → **Kotoutumislaki**
- 6) kansallisen turvallisuuden suojaaminen → **Rikosasioiden tietosuojalaki**

Lakia soveltavat viranomaiset

Suhde muihin henkilötietolakeihin

Yhteisrekisterinpitäjäyys (3 §)

Miksi?

- Vastuu henkilötietojen käsittelystä on kohdennettava sinne, missä vastuu tosiasiallisesti on
- Koska usealla viranomaisella on lakisääteisiä tehtäviä, joissa käsittelevät henkilötietoja omiin itsenäisiin tarkoituksiinsa lain soveltamisalan piirissä

Ketkä?

- Migri, Poha, Supo, Rajavartiolaitos, ulkoasiainhallinto, vastaanottokeskukset, säilöönottoyksiköt, järjestelykeskukset, ELY- ja TE-keskukset

Miten?

- Lakisääteiset tehtävät (toimivaltaa luova lainsäädäntö)
- Tehtävien keskittäminen järjestelmän ylläpitäjille
- Vastuun rajaaminen (esim. tietojen oikeellisuus)

Tietosisältö (7-10 §)

Käsiteltävät henkilötiedot (7 §)

- Käsittely on tarpeen 1 §:ssä säädetyissä tarkoituksissa
- Aiempaa yleisemmät tietoluokat

Huomiotiedot (7 § 1 mom 6 kohta) - UUSI

- Käsittely edellistä tarkemmin rajattu (mm. käsittelytarkoitus, säilytysaika, arvio tietojen antajan ja tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta)

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat henkilötiedot (8 §) - UUSI

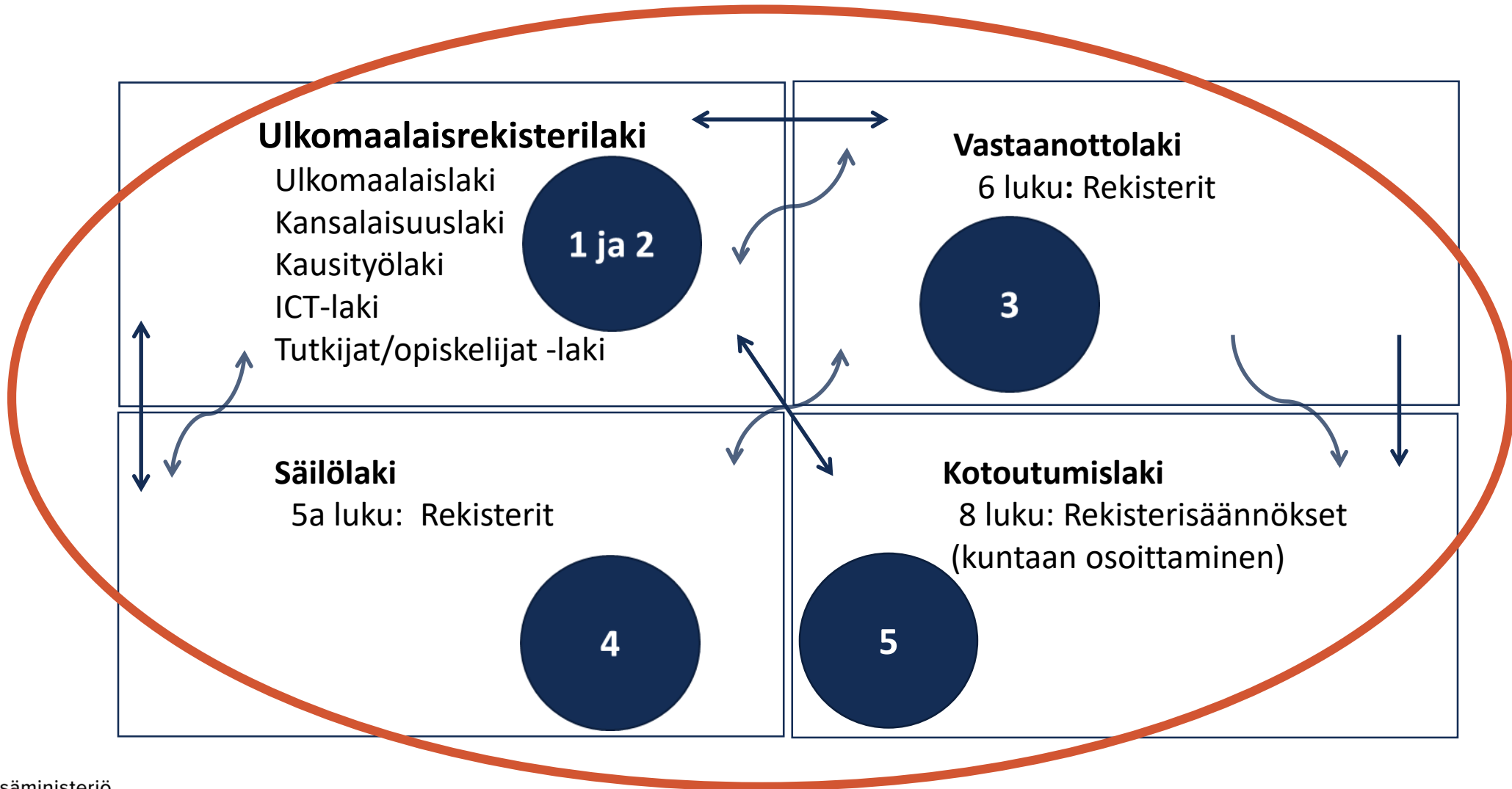
- Käsittely rajattu: vain kun se on välttämätöntä yksilöidyissä 1 §:n mukaisessa käsittelytarkoituksessa
- Suhde muihin pykäliin

Sormenjälkitiedot (9 ja 10 §)

- Ei sisällöllisiä muutoksia
- Vastaa voimassaolevan UlkRekL 3 a ja 3b §:ää
- Sormenjälkitietojen käsittely muissa tilanteissa ei ole mahdollista

Käsitleminen muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen (11 §)

Tiedonsaantioikeus (12-14 §)

Tavoite: kaksinkertaisesta sääntelystä luopuminen, jossa tiedonvaihdon lainmukaisuus on tarkistettava kahdesta erityislaista, jotka eivät aina vastaa toisiaan

Lähtökohta: säädetään tiedonsaantioikeudesta (12 §)

- 1) Välttämättömät tiedot
- 2) Tarpeelliset tiedot

Kuitenkin: säädetään oikeudesta luovuttaa tietoa sen mukaan, mitä tiedonsaantioikeudesta on säädetty (13 §)

Uutta: henkilötietojen luovuttaminen Euroopan unionin yhteisiin tietojärjestelmiin (14 §)

Säilytysajat (15 ja 16 §)

Asian tiedot

- 5 vuotta viimeisimmästä merkinnästä → pidennys

Henkilön perustiedot

- 10 vuotta kun asian tiedot poistettu, kuollut tai kansalaisuus → pidennys

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot

- kun käyvät tarpeettomiksi (sidottu välttämättömyysedellytykseen) → uusi

Huomiotiedot

- 6 kk tiedon merkitsemisestä → uusi

Virheelliseksi todettu tieto

- heti kun ei enää tarpeen, viimeistään 5 vuotta havaitsemisesta → muutos

TAVOITE: henkilön identiteetin suojaaminen, rekisteröidyn oikeusturvan varmistaminen

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi